

- ▲ ОТАЛАР ЖАСОРАТИ — ФАРЗАНДЛАР МЕРОСИ
- ▲ КОМИССАРИАТДА ҲАМКОРЛИК КОМИТЕТИ
- ▲ ДИЙДОР КЎРИШГАНДА
- ▲ ЖАНГЧИ УСТОЗИГА РАҲМАТ ДЕЯДИ
- ▲ АРХИВ ХУЖЖАТЛАРИ ҲИКОЯ ҚИЛАДИ

СУНМАС У КУНЛАР ШУҲРАТИ

ЖАНГДАН ХОТИРА

1941 йил... Ватанимиз тупроғига фашистлар ҳибнатдорона бостириб кирганида у ҳам қараб турса, Фронтга отлади. Уруш Эрмам ака учун янгилик эмас эди. Чунки 1939 йилги оқ финлар билан бўлган уруш ҳали унинг хотирасидан ўчмаганди. Яна қўлга қурол олиб, Ватанимиз ҳар қарич ерини қўз қорачиқдек асрашга тўғри келди. Эрмам ака Исмоилов Рустов, Краснодар учун бўлган жангларда шитирок этиб қаҳрамонлик намуналарини кўрсатди. Айниқса, 1943 йилнинг қаҳратон қишида Сталинград учун бўлган жанглар кечатидек эсиди.

— Иккинчи марта яра-ланганимда осколка бада-нимда қолган эди,— дейди Эрмам ака қўлиб.— Вазият госпиталда узоқ ётишга қўй-маганидан ўшанда.

Яқинда арачлар собиқ жангчини операция столига ётқизишди. Анчадан бери қийнаб юрган дардан халос этиб, осколкани олиб таш-лашди.

— Уни қўлимга тутқа-зишганда, бутун жанговар йиллар яна бир бор қўз ўн-гимда тавдланди,— дейди собиқ фронтчи.— Биз кўр-ган уша дахшатли қўнларни ўнги-қизларимиз қўришма-син, деган ўй беихтиёр қўн-лимдан ўтди. Маня шу бир парча кўргонин Ватан учун, тинчлик учун олиб борилган жанглардан хотирагина бў-либ қолсин.

Эрмам ака жангларда кўр-сатган қаҳрамонликлари учун «Қизил Юлдуз», III даражали Шухрат орденла-ри ва «Жасорат» учун ме-дали билан мукофотланди.

Н. УТЕГЕНОВ, Ғалаба райони.

МУНОСИБ ЎРИНБОСАРЛАР ТАЙЁРЛАЙМИЗ

Бунёдкор совет халқи меҳнатда ул-кан муваффақиятларга эришган ҳолда ўзини беш йилликни якунламоқда. Яқинда матбуотда эълон қилинган «СССРни иқтисодий ва социал ривож-лантиришнинг 1981—1985 йилларга ва 1990 йилгача бўлган даврга мўл-жалланган асосий йўналишлари тўғри-сида» КПСС Марказий Комитетининг партия XXVI съездида лойиҳасида эса олдинда турган янги вазифалар кўр-сатиб беришди. Ҳозирги кунда барча со-вет кишилари бу лойиҳани атрофлича ўрганмоқдалар ҳамда зўр сиёсий ва юксак меҳнат активлиги билан ўн би-ричи беш йилликка қадам қўйишмоқ-да.

Партия ва ҳукуматимиз ёшларни ҳарбий-ватанпарварлик руҳида тарбия-лаш ва уларни ҳарбий хизматга тайёр-лаш ишларини янада яхшилаш борис-да тинмай гамхўрлик қилиб келяпти. Бунининг шахримиз мисолида ҳам кўриш мумкин.

Ҳозирги кунда шахримизда 48 ом-мал йўлбарқарил шиллаб турипти. 24 ўр-та мактабининг ҳаммасида ДОСААФ-нинг бошланғич таъкилотлари тузил-ган бўлиб, унга минглаб йилга ва қиз-лаб жалб қилинган. 9 ва 13-ўрта мак-табларда шон-шўҳрат мувоилари фао-лият кўрсатапти. Бу музейлар «Улуг Ватан уруши қаҳрамонлари ҳақидаги экспонат ва хужжатларга бой. Бу ма-териалларни йиғишда юқори синф ўқи-вчиларининг хизматлари катта бўляпти. Бундан ташқари барча мактабларда «Меҳнат ва жанговар шухрат» бурча-лари ташкил этилган. Шунинг қувонар-лики, бу тадбирларда ҳарбий хизматга олтишган шай бўлиб турган ёшлар шитирок этишляпти. Улар ота-боболари босиб ўтган шонли йўлни янада яхши-роқ ўрганимоқдалар.

Бир неча йилларни, ҳарбий комисса-риятимизда ҳамкорлик комитети му-ваффақиятли ишлаб келяпти. Коми-тетга ҳарбий хизматдан бўшмаган ва за-ласдаги офицерлар бириккан бўлиб, улар турли секцияларга бўлинган ҳол-да фаолият кўрсатишмоқда. Комитет-нинг амалий ёрдами билан «Бўлажак ҳарбий хизматчи» ва «Бўлажак офице-рлар» университетлари ишляпти.

1984 йилдан бун фаолият кўрса-тган «Бўлажак ҳарбий хизматчи» уни-верситетига асосан ўрта мактабларнинг юқори синф ўқувчилари ҳамда шах-римиздаги олий ва ўрта махсус билим юр-тлари талабалари, ишчи ёшлар жалб этилган. Университет машғулотларини ҳарбий хизматдан бўшмаган ҳамда за-ласдаги офицерлардан К. К. Мертовский, Ш. Умаров, В. Д. Мельников, В. П. Савченко, Н. М. Турш ва бошқалар олиб боришляпти.

Ушва программасидан турли мавзу-ларга бағишланган лекция ва суҳбат-лар билан бир қаторда Улуг Ватан

Уруши ва меҳнат ветеранлари билан учрашулар ҳам ўрин олган. Бундай учрашуларда Ватан уруши иштирок-чилари ўз фарзандларига оловли йил-лар воқеалари ҳақида сўзлаб беради-лар. Ҳозирги вақтда дунёда тинчликни мустаҳкамлаш учун партия ва ҳукума-тимиз олиб бораётган сиёсатини ёшлар-га тушунтирилади.

Шаҳар умирлари ўртасида ҳарбий спорт ўйинлари ўтказиб туриш анъана-га айланиб қолган. «Заринада» ва «Ор-ловок» ўйинлари иштирокчилари сон-и тобора ортиб борапти. Ҳозирги кунда бундай ўйинлар 130 отряд актив иш-тирок этмоқда. Унинг қизил-қизил ўн-гида ҳамкорлик комитети ва мактаб-ларни оталиққа олган ҳарбий бўлима-ларнинг хизмати катта бўляпти. Ота-лиқ таъкилотлари бу ўйинларни ўтқа-зишда техника ва бошқа воситалар бил-ан яқиндан ёрдам бермоқдалар. Ёш отряд командирлари ўзин давомида операцияларни қай йўсида ўтказишда қимматли маслаҳатлар ва йўл-йўриқлар кўрсаталяпти.

Яқинда бўлган мерганлик мусоба-қаларида шахримизнинг 2, 3, 9, 20 ва 21-мактаблари командаларининг азозлари яхши натижалар кўрсатишди. 1- ва 12-мактаб командалари аса област мусо-бабаларида қатнашиб, иккинчи ўринни олишга муваффақ бўлишди.

Ўрта мактабдан битириб, ҳарбий хиз-матга қақриллаётган ёшлар орасида офицер бўлишни хоҳлаётганларнинг со-ни йилдан-йилга ортиб борапти. Бу йил ҳарбий билим юр-тларида тахсил олиш учун ўрта мактабларнинг қўнниа битирувчилари хужжат тоширишди.

Ҳарбий хизматга қақриллаётган ёш-ларнинг жисмоний жиҳатдан бақувват ўсиши, уларни ҳарбий техника билан яқиндан таништиришга катта аҳамият берилмоқда. Ўрта мактабларда бу иш-лар бошланғич ҳарбий таълим ва физ-культура дарсларида амалга оширила-ётган бўлса, мактабин битирганлар ҳам-да ишчи ёшлар учун шахримиздаги ДОСААФ техника мактабидида эътибор қилинмоқда. Бу даргоҳда ёшлар ўрта-сида турли мусобақалар ўтказиб туриш анъаналари айланиб қолган.

ДОСААФ мактабидида шахримизнинг кўп-лаб ёшлари автомобил ва мото-цикл боқаришнинг ўрганишмоқда. Ҳар йили 200 дан ортиқ киши давлат ҳисо-битида шоферлик касбини эгаллашди. Мактаб ўқитувчиларидан Э. С. Соилов, В. И. Любавскийлар ёшларга пухта би-лим беришмоқда.

Шахримиздан Ватан олдидаги ша-рафли бурчини ўташ учун отланган ҳар бир ёш жисмонан чиниккан, ҳарбий техника билан яқиндан таниш, отала-ри жасоратини ҳар дақиқада тақдорлай-диган даражада бўлишга эришсин — муҳим вазифамиздир.

П. РАЖАБОВ, Чирчиқ шаҳар ҳарбий комиссари.

Чирчиқ шаҳридаги «Октябрь 60 йиллиги» номи 9-ўрта мактабда бир неча йиллардан бун «Ҳарбий шон-шўҳрат резедаҳчалари» отряди фаолият кўрсатиб келмоқда. Отряд азозлари томониди мактабда «Шон-шўҳрат» музейи ташкил этилган бўлиб унда Улуг Ватан уруши ва меҳнат ветеранлари ҳақида хужжатли материаллар тўпланган. Бу ерга тез-тез ветеранларнинг ўзлари ҳам келиб тури-шляди. Суратда: отряд командир А. Куртсенова меҳмон ларин музейнинг янги экспо-нاتлари билан таништирмоқда.

Олтин тусли бугдойзор бўйлаб катта йўл-дан юлдуз тамғали танклар шиддат билан бостириб келишляпти. Ёилларак занжирлари ерин ўйлаб-отганга ҳисас араслаш тупроқ иришляди. Ҳар бир танкнинг икки тарафда туртали автоматли солдат ўтирибди. Ёш ишларига солиқли автоматлари ўқ- отишга тайёр, белларига эса гринглатер тизилган.

Немец фашистлар 1944 йилнинг август ойида Во-ронж областининг Соко-ловский районидида қиш-тоқлардан қечиб-отган эди. Бир дақиқа ҳам фурсатни қўлдан бермай ёш киши, фавкат юрши ҳақида сўйру-беришган. Шунга кўра би-ринчи Баскрусил фронт-нинг 45-механизациялиги бригадаси душманин она-тупроқдан суруб чиқармоқ-да эди.

Шу тошпа осмонда қора қўзғундек фашист самолёт-лари лайдо бўлди. Бир ум-да ҳамма ёшн — бомбалар-нинг гумбури қора тўфон босиб кетди. Олдинги саф-да тўқиндек қаққилиб ке-таётган танклардан, бири-нинг ёилдиран занжирлари парчаланиб, тўхтаб қолди.

— Танкдан тушириллар,

ри билан бугдой пояларни тутамлаб олди.

— Не, уни қаранслар. Ёшимизнинг солдат-ку! — дейишди бугдойзорда ган-дириллаб турган Аҳмедовни кўрган жангчилар.

Шитоб билан олға инти-

ичиришди. Орқадан этиб келган ҳарбий санитарларга тоширишиб, ўзлари жўнаб кетишди.

Кўрбон Аҳмедов Тамбов шаҳридаги ҳарбий касалхо-нада сакки ой даволанди. Уша кунн тўқиз жойдан яраланган экан. Айниқса, икки юзига тегиб, суяк опа-ларига қадалган металл бў-лақчалари кўзларига қаттиқ шикаст этказибди. Опера-циядан кейин ҳам айрим зарарчалар суяк ораларида қолиб кетди.

Қақшатиқ азобларга бар-дош берган Аҳмедов касал-хонада ўз дардига шифо топган, Москвадаги Лихачев номи автозаводида ишлади.

Ғалабадан сўнг эса кўнсин орден ва медалларга тўлди-риб она юрти — Тошкентга қайтди.

К. МУҲАМЕДОВ, Улуг Ватан уруши ветерани.

ҚУРОЛДОШ ДУСТЛАР УЧРАШИШДИ

1943 йил. Фашист босқин-чиларига қарши кураш ав-жига чиққан. Совет қўши-лари Белорусиянинг қўлаб қишлоқ ва шаҳарларини озод қилишга киришганлар. Ана шу жангларнинг бирини Дўстбой Маткаримов огир ярадор бўлди. У Горький об-ластининг Павлов шаҳридаги госпиталга юборилди. Ана шу ерда у ўзи каби тенгсиз жангларда қаттиқ яраланган Семён исмли рус йигити бил-ан дўстлашди.

Бу воқеага 37 йил бўлди. Дўстбой ака госпиталдан қадрдон қишлоғига қайтди. Семён Клевеский эса яна фронтга жунди. У урушнинг сўнгги кунларигача жанг қилди. Семён ҳам Дўстбой сингари иккинчи группа ин-валиди бўлиб, она шаҳри Ви-тебскга қайтди.

Урушдан кейин учрашиш-га аҳд қилган икки фронт-

Ушва кунн Дўстбой ака-нинг хонадони ҳамқишлоқла-ри билан тўлиб кетди. Улар фронтдош дўстларнинг огир йиллардан унутилмас хотира бўлиб қолган ҳиқоёлари, тинч меҳнатдаги муваффа-қиятлари билан танишдилар. Фронтдош дўстлар ўз қў-ловчиларини яширомай, зўр ҳалқон билан жанг хотира-ларидан сўзлашарди.

А. ШОИБЕКОВ, К. РАҲМОНБЕРДИЕВ.

ЖАНГОВАР БАЙРОҚ ҚОШИДА

Улғайдим шу она-Ватан бағрида, Камолат орауси жўш уриб чуюн. Муқаддас бурчимни адо этмоқ—чун Севиниб отландим хизматга бу он.

Қасамд қиламан бош эгиб сенга, Жанговар байроғим, фидо бўлсин жон. Юрта посдон бўлмоқ шарафдир менга, Бу байроқ ноболта бошлар ҳар қачон.

Совет ўқиларини жангу жадалда Ҳар қандай душмани айлалай яқсон. Шу алован байроқни ёвзлаб дилдан, Жснажон Ватанга садқа бўлсин жон.

Мен авторнинг СССР Му-дофаа министрлигининг Мар-казий архиви хужжатлари асо-сида Улуг Ватан уруши та-рихига онд ётаган асарларни илгари ҳам синчковлик бил-ан ўқиганман. Сўнгги асар менга, айниқса, ёниб қолди.

Китобнинг 62-бетиди Ста-линград фронтда мардлар-ча жанг қилиб, «Ясаулини учун» медали билан муно-фотланганлар қаторида 116-гвардиячи ўқчи полк мино-мет ротасининг командирини гвардиячи старший лейте-нант Мирза Рустамовнинг номи тилга олинган.

Келтирилган текстда унинг писенатлик ақналиги таъкидланмаган бўлса ҳам, кўнгли «Мирза шу бўлса

ЖАСОРАТ УНУТИЛМАЙДИ

Ўтиб, ўзининг доварак ва жасур командир ақналигини кўрсатган. Унинг ротаси ми-нометчилари шу кунн 150 гитлерчиини қириб ташлаган.

18 июль кунн душман қарши хужумга ўтиб, мурак-каб вазиятга кўз берган. Ўз муқаддас бурчига солиқ бў-лган старший лейтенант Ми-рза Рустамов дарҳол ротани хужумга кўтарган ва Маъ-лум тепалиқдан қўвиб чи-қарган. Ҳаммаи жангчилар билан бирга бўлган рота ко-мандирининг шахсан ўзи душманининг қарши хужуми-ни қайтариш пайтида ўн бир гитлерчиини ер тиллашган.

Бунга ҳам моҳир командир 5-арбодар армия дўмондон-нинг бу йўғунга асосан «Қи-зил Юлдуз» ордени билан мунофотланган эди. Шу му-

жасабат билан расмийлашти-рилган варақда хусусан шундай дейилади:

«1942 йил 6 декабрь кунн бошланган хужум жан-глари пайтида ўртоқ Руста-мов командир бўлган мино-мет ротаси душманининг 850 солдат ва офицерини қириб ташлади, юк ортилган 20 та автомашинасини яқсон қил-ди, 10 та батареясининг ово-сини қирди.

1943 йил 1—3 март ку-нари Ростов область Матве-ев-Курганск районидида Пет-рополье аҳоли пункти яқи-нидаги Командирлик тепали-ги учун жанг қилинганда

Улуг Ватан урушидан жо-нажон Писенатига юқорида тилга олинган орден ва ме-даллар «ёнига кўрағига «Германия устидан Ғалаба қозонилганлиги учун», «Ста-линград мудофаси учун», «Белани ишғол қилганлиги учун», «Будапештини ишғол қилганлиги учун» медаллари-ни тақиб қайтган миномет-чилар сардори Совет Армия-си сафига қақриллаган қа-дар эгаллаган педагогик фаолиятини давом эттирди.

Мирза Рустамов мактаб директори, илмий бўлим му-дирини, бошлар уйи директо-рини, колхоз партия комитети-нинг секретари лавозимлари-да ишлади. Ўқитувчилик қилди. Айни кунларда За-белостин ССР халқ маорифи аълочиси М. Рустамов Тель-ман номи ўрта мактабда ҳарбий раҳбар ва ўқитувчи сифатида ёшларни ҳарбий-ватанпарварлик руҳида тар-биялаш ишига муносиб ҳис-са қўшиб келмоқда.

М. САМАДОВ, Улуг Ватан уруши ишти-рокчиси.

СУРАТДА: Улуг Ватан уруши ветерани М. Руста-мов.

СОЛДАТ МАХУБИ

Мен бундан уч йил олдин Ғалаба районидаги Муқимий номи 31 ўрта мактаб ўқи-вчиси эдим. Бу мактабда ма-

МИННАТДОРМАН

шаққатли, аммо шарафли касб — ўқитувчиликни ёвзлаб келаятганлар кўп-лаб топилади. Аҳмад Раҳма-

тов, Рауф Воҳидов, Ғани Муминов, Рухсат Бахромо-валар шулар жумласидан-дир. Улар доҳиймаси В. И.

Мен бу ерда айниқса рус тили ўқитувчиси Ғулозда Қўшаева номини фахр билан тилга оламан. Совет Армия-си сафиди турли миллат фарзандлари билан дўстла-шишмида ва ҳарбий техника сирларини ўрганишмида ик-

З. ИСРОИЛОВ, ёфрейтор, Н-қисм.

